

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні кафедри
підприємництва і торгівлі

Протокол № 19 від «20» серпня 2017
Зав. кафедри

_____ О.Є. Бавико

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
МИТНА СПРАВА

Кількість кредитів ECTS 7

Розробник:
Скляр Н.М,
старший викладач кафедри
підприємництва і торгівлі, к.е.н.

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	обов'язкова
Семестр	2
Кількість кредитів	7
Загальна кількість годин	210
Кількість модулів	3
Лекції, годин	34
Практичні/ семінарські, годин	36
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	140
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	7
Вид контролю	екзамен, курсова робота

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - формування у студентів необхідних знань з митного законодавства, порядку переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України та особливостей митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Завдання — вивчення особливостей митної політики; встановлення організаційної структури митних органів; визначення порядку переміщення та пропуску товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, що поміщені у відповідний митний режим різними видами транспорту; встановлення складових митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; вивчення особливостей нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; встановлення передумов та етапів інтегрування митної справи України до світової системи господарювання

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митної політики та митної справи України					
Тема 1. Характеристика та особливості митної політики України	18	2	2		14
Тема 2. Митні органи як суб'єкти митної справи	22	4	4		14
Тема 3. Посередницька діяльність в галузі митної справи	22	4	4		14
Тема 4. Інформаційні технології та інформаційні ресурси в митній справі	22	4	4		14
Разом за змістовним модулем 1	84	14	14		56
Змістовий модуль 2. Діагностика зовнішньоекономічної діяльності підприємства					
Тема 5. Митний контроль та митне оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення	22	4	4		14
Тема 6. Порядок переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон	20	2	4		14
Тема 7. Митні процедури при переміщенні товарів через митний кордон різними	22	4	4		14
Тема 8. Перевезення, зберігання та розпорядження товарами і транспортними засобами комерційного призначення, що перебувають під митним контролем	20	4	2		14
Разом за змістовним модулем 2	84	14	14		56
Змістовий модуль 3. Діагностика зовнішньоекономічної діяльності країни					
Тема 9. Складові митно-тарифного регулювання	22	4	4		14
Тема 10. Особливості нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	20	2	4		14
Разом за змістовним модулем 3	42	6	8		28
Усього	210	34	36		140

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Практичне заняття 1 Вивчення напрямів та принципів здійснення митної політики України із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог»)	2
2	Практичне заняття 2. Характеристика організаційної структури митних органів із використанням мережі Інтернет та програмного продукту QD Professional (розділи «Каталог», «Карта України»)	4

3	Практичне заняття 3 Встановлення напрямів здійснення посередницької діяльності в галузі митної справи із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог»)	4
4	Практичне заняття 4 Визначення типових технологічних схем здійснення митного контролю із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог»)	4
5	Практичне заняття 5 Характеристика митних процедур при переміщенні товарів різними видами транспорту із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Каталог», «Міжнародні конвенції»)	4
6	Практичне заняття 6 Визначення порядку декларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України із використанням пакету документів, форми яких наведено у програмному продукті QD Professional (розділи «Кодекси України», «Підборки», «Документи»)	4
7	Практичне заняття 7 Митні документи в процедурах митних формальностей при різних видах транспортних перевезень через митний кордон України із використанням пакету документів, форми яких наведено у програмному продукті QD Professional (розділи «Кодекси України», «Підборки», «Документи»).	4
8	Практичне заняття 8 Порядок заповнення транспортних документів для перетину державного кордону України та книжки МДП із використанням пакету документів, форми яких наведено у програмному продукті QD Professional (розділи «Кодекси України», «Підборки», «Документи»).	2
9	Практичне заняття 9 Встановлення складових митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог», «УКТ ЗЕД», «Розрахунок платежів за товарами», «Довідкові ціни на товари»)	4
10	Практичне заняття 10 Аналіз заходів нетарифного регулювання переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог»)	4
Усього		36

5. Індивідуальні завдання

- 1 Огляд періодичної і монографічної спеціально-наукової літератури
- 2 Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою
- 3 Добір митної статистичної інформації та складання на її підставі аналітичних довідок.
- 4 Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовний модуль 1. Методологія проведення діагностики суб'єктів міжнародної торгівлі			
Семінар – розгорнута бесіда Основи митної справи та митної політики. Принципи здійснення державної митної справи.	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: історичний розвиток митної справи в Україні; джерела митної справи та сучасні зміни у напрямку євроінтеграційної політики; митна політика України Джерело [1; 3;12; 29; 36-38;43; 46]. 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді з питань сучасних проблем митної політики України	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді
Семінар з виконанням практичних задач Структура, функції і повноваження митних органів у складі Державної фіскальної служби України	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організаційна структура митних органів у складі ДФСУ; основні функції митної служби; порядок проходження служби в митних органах ДФСУ; правовий захист працівників митної служби; система професійної освіти у сфері державної митної справи. Джерело [1;3; 9-11;32; 37; 43; 46]. 2. Самотестування 3. Вивчення організаційної структури митних органів із використанням мережі Інтернет та програмного продукту QD Professional (розділи «Каталог», «Карта України»)	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка досліджуваної структури митних підрозділів ДФСУ
Семінар – дискусія: Умови роботи і функціонування уповноваженого економічного оператора в митній справі, митного брокера та перевізника. Порядок діяльності митних складів, магазинів безмитної торгівлі, вантажних митних комплексів і терміналів.	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: умови отримання статусу уповноваженого економічного оператора в митній справі; сутність та особливості діяльності митного брокера та митного перевізника; митні склади та магазини безмитної торгівлі: порядок функціонування; вантажний митний комплекс: права та обов'язки утримувача. Джерело [1;3; 9-11;32; 37; 43; 46]. 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді з питань регулювання діяльності уповноваженого економічного оператора	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді
Семінар з виконанням практичних задач Інформаційні технології та інформаційні ресурси в митній справі	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: характеристика складових відомчої інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури; об'єкти митної статистики та статистики зовнішньоекономічних зв'язків; використання сучасних інформаційних технологій в організації митної справи; сутність та процедура електронного декларування. Джерело [1;3; 9-11;32; 37; 43; 46]. 2. Самотестування 3. Напрацювання практичних навичок з подання статистичної, довідкової, аналітичної інформації з питань митної справи та зовнішньої торгівлі товарами органами державної влади в порядку, встановленому законом	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка опрацьованої митної статистичної інформації
Разом змістовний модуль 1	58		

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовний модуль 2. Переміщення та пропуск товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон			
<p>Семинар з виконанням практичних задач</p> <p>Здійснення митного контролю товарів і транспортних засобів комерційного призначення при переміщенні їх через митний кордон України суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та фізичними особами</p>	14	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: порядок здійснення митного контролю товарів і транспортних засобів комерційного призначення при переміщенні їх через митний кордон України суб'єктами ЗЕД та фізичними особами; сутність митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон; особливі процедури митного контролю; місце і строки декларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення; перелік та характеристика транспортних та комерційних документів, необхідних для митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон; перелік та характеристика митних документів, необхідних при проведенні митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення. Джерело [1;3;6;7;12;13;17;27; 30;35 46]</p> <p>2. Самотестування</p> <p>3. Напрацювання практичних навичок з пошуку необхідних документів для проведення митних процедур при переміщенні товарів різними видами транспорту із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Каталог», «Міжнародні конвенції», «Кодекси України», «Підборки», «Документи»)</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка результатів вирішення ситуаційних завдань</p>
<p>Семинар з виконанням практичних задач</p> <p>Технологічні схеми переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон за різними видами митних режимів</p>	14	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: порядок та особливості переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон транспортних засобів комерційного призначення; характеристика умов пропуску товарів, що переміщуються через митний кордон громадянами; документальне оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються громадянами через митний кордон України. Джерело [1;3;6;7;12;13;17;27; 30;35 46]</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Вирішення практичних завдань з заповнення попереднього повідомлення про намір ввезення товарів на митну територію України із використанням програмного продукту QD Professional</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка заповненого ПП</p>
<p>Семинар з виконанням практичних задач</p> <p>Особливості митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон різними видами транспорту</p>	14	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: митні процедури під час переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення: а) автомобільним транспортом; б) залізничним транспортом; в) повітряним транспортом; г) морським (річковим) транспортом; характеристика товарів, які заборонено пересилати в міжнародних поштових відправленнях Джерело [1;3;6;7;12;13;17;27; 30;35 46].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Напрацювання практичних навичок з заповнення зразків товаросупровідних документів, що використовуються при переміщенні товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка заповнених митних документів</p>

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
		України різними видами транспорту.	
Семінар з виконанням практичних задач Перевезення товарів і транспортних засобів між митницями. Міжнародне перевезення вантажів з використанням книжки МДП. Умови зберігання та розпорядження товарами і ТЗ під митним контролем	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: порядок перевезення вантажу між митницями; умови здійснення транзиту товарів і транспортних засобів комерційного призначення; міжнародне перевезення вантажів з використанням книжки МДП; митний контроль та митне оформлення товарів, що перевозяться на умовах конвенції МДП; переваги системи МДП; розпорядження товарами і транспортними засобами комерційного призначення, що перебувають під митним контролем. Джерело [1;3;6;7;12;13;17;27; 30;35 46] 2. Самотестування. 3. Вирішення ситуаційних завдань зі складання схеми процесу оформлення книжки МДП; заповнення аркушу книжки МДП, призначеного для митниці призначення для певного виду товару	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка заповнених документів
Разом змістовий модуль 2	56		
Змістовний модуль 3. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності			
Семінар з виконанням практичних задач Основні положення митно-тарифного регулювання.	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: УКТ ЗЕД та її роль в системі митного регулювання; митна вартість товарів та її функції; методи визначення митної вартості товарів, що імпортуються в Україну; митні платежі і збори: загальна характеристика та порядок нарахування; роль Митного тарифу України як економічного інструменту впливу на міжнародну торгівлю. Джерело [1;3;13-22;26;28;30;39;41-48] 2. Самотестування 3. Вирішення ситуаційних завдань з визначення коду товару за Українською класифікацією товарів ЗЕД.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка вірності визначення коду товару за УКТ ЗЕД
Семінар з виконанням практичних задач Квотування, ліцензування, технічні бар'єри. Основні дозвільні документи при митному оформленні товарів	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття квотування та ліцензування при митній діяльності; класифікація технічних бар'єрів при здійсненні ЗЕД; сертифікати країни походження товарів; митні пільги та преференції, умови їх застосування. Джерело [1;3;13-22;26;28;30;39;41-48] 2. Самотестування. 3. Напрацювання практичних навичок з проведення митних розрахунків і заповнення графи 47 МД із використанням програмного продукту QD Professional	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка результатів заповнення графи 47 МД
Разом змістовий модуль 3	28		
Усього	140		

7. Результати навчання

1	Знання основних термінів та понять митної справи України; роль і місце митної справи в економічному розвитку України, інформаційного забезпечення, основних стадій і логіки розробки
---	--

2	Знання методичних підходів до розробки технологій митних режимів та процедур митного контролю.
3	Уміння обґрунтовувати застосування відповідних форм митних декларацій та інших документів під час митного контролю та митного оформлення
4	Уміння проводити порівняльний аналіз даних при визначенні митної вартості та виборі відповідного митного режиму
5	Уміння визначити загальний порядок митного контролю та митного оформлення товарів та транспортних засобів із застосуванням митної декларації
6	Уміння заповнювати митну декларацію з використанням відповідного програмного забезпечення за наявності необхідних для цього документів

8. Форми навчання

Лекції, семінарські (практичні) заняття, курсова робота, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за рекомендованою літературою, виконання індивідуальних завдань).

9. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на семінарських (практичних) заняттях, усні презентації, контрольні модульні роботи, оцінювання курсової роботи, екзамен

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються протягом семестру в обсязі 50 балів

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1		1	2		4
Тема 2	1	2				3
Тема 3	1		2	2		5
Тема 4	1	2			5	8
Разом змістовий модуль 1	4	4	3	4	5	20
Змістовий модуль 2						
Тема 5	1	2				3
Тема 6	1	2				3
Тема 7	1	2				3
Тема 8	1	2			5	8
Разом змістовий модуль 2	4	8			5	17
Змістовий модуль 3						
Тема 9	1	3				4
Тема 10	1	3			5	9
Разом змістовий модуль 3	2	6			5	13
Усього	10	18	3	4	15	50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

- 1 Електронний конспект лекцій.
- 2 Методичні рекомендації для вивчення дисципліни
- 3 Комплекти індивідуальних завдань (міні-кейсів).
- 4 Навчальна та наукова література, нормативні документи

12. Рекомендована література

Основна

- 1 Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI.
- 2 Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI.
- 3 Закон України від 28.12.14 № 72-VIII "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням"
- 4 Постанова КМ України від 06.08.2014 №311 "Про утворення територіальних органів Державної фіскальної служби та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України"
- 5 Постанова КМ України від 21.05.2014 №236 "Про Державну фіскальну службу України"
- 6 Постанова КМ України від 21.05.2014 р. №160 "Про утворення Державної фіскальної служби"
- 7 Постанова КМУ від 05 жовтня 2011 року № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України»
- 8 Постанова КМУ від 18 січня 2003 року № 93 «Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів».
- 9 Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 року № 631.
- 10 Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні транзитних переміщень: наказ Мінфіну від 09 жовтня 2012 року № 1066.
- 11 Про затвердження Положення про Департамент інформаційних технологій та митної статистики Державної митної служби України. Наказ ДМСУ №423 від 24.05.2005р.
- 12 Гіжевський В.К., Світлак І.І., Скірський І.В. Митне право України: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2008. – 204 с.
- 13 Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підручник / О. П. Гребельник ; Міністерство освіти і науки України, АМСУ. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с
- 14 Митна справа [Текст] : метод. вказівки до викон. курс. роботи / Н.М.Скляр, М.Є. Бондарчук ; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, каф. підприємництва і торгівлі – Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2017. – 24 с.
- 15 Митна справа [Текст]: метод. рек. до вивч. дисц./ Н.М. Скляр, М.Є. Бондарчук; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підприємництва і торгівлі. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. – 63 с.

Допоміжна

- 1 Дубініна А.А., Сорокіна С.В., Зельніченко О.І. Митна справа: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 320 с
- 2 Жорін Ф.Л., Правові основи митної справи в Україні: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 248 с.
- 3 Кунєв Ю.Д. Управління в митній службі.-К.: Центр навчальної літератури, 2006.-408 с.

- 4 Митна справа: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. П. Гребельник; М-во освіти і науки України. – 3-тє вид., перероб. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.

Інформаційні ресурси

- 1 <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/mitni-plateji/>-офіційний портал Державної фіскальної служби України
- 2 <http://qdpro.com.ua//> QD Professional / - програмне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «НТФ «ІНТЕС ЛТД»
- 3 Офіційний сайт Європейського митного співтовариства [Електронний ресурс]. – [http://www.europa.eu.int/comm/taxation customs/](http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/).